

ความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์และ
ทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีการศึกษา 2564

Expectations for desirable graduate characteristics of graduate users Faculty of
Agriculture and natural resources University of Phayao Academic year 2021

กรวิกา ดวงปัญญารัตน์*

Kornwikar Doungpunyarut

คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา

Faculty of Agriculture and Natural Resources, University of Phayao

e-mail: kornwikar.do@gmail.com

Received: 09/08/2023, Revised: 28/09/2023, Accepted: 02/10/2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นมาตรฐานของบัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือ นายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 76 คน ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่าความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีการศึกษา 2564 เรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านลักษณะบุคคล ($\bar{x}=4.10$) ด้านด้านทักษะ ($\bar{x}=4.08$) ด้านจริยธรรม ($\bar{x}=4.08$) ด้านความรู้ ($\bar{x}=4.05$) และด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา (สุนทรีย์ภาพ บุคลิกภาพ สุขภาวะ) ($\bar{x}=4.00$) ตามลำดับ

ดังนั้น คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ ในฐานะผู้ผลิตบัณฑิต ควรให้ความสำคัญกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ทั้ง 4 ด้าน และอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งความต้องการและความคาดหวังจากผู้ใช้นักศึกษาในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ดังนั้นคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ ควรดำเนินการในการพัฒนานิสิตในด้านต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้นิสิตเกิดการพัฒนาตนเองและตระหนักในการพัฒนา

ความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งมีมาตรการในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล กระบวนการต่างๆ ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของบัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ อย่างเป็นระบบ ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต และตามกรอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

คำสำคัญ คาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต, ผู้ใช้บัณฑิต

Abstract

The objective of this research was to study the level of expectations of graduate users. Faculty of Agriculture and Natural Resources, Phayao University To suggest guidelines for developing desirable characteristics and standards of graduates of the Faculty of Agriculture and Natural Resources. The sample used for study was employers, entrepreneurs. Supervisors of 76 graduates from the Faculty of Agriculture and Natural Resources, Phayao University for the academic year 2021 used questionnaires to gather information. The statistics used in the analysis are frequency, percentage, average, standard deviation.

The results of the study found that the expectations of the desirable graduate characteristics of graduate users. Faculty of Agriculture and Natural Resources, Phayao University Academic Year 2021 Descending order of relationship is personal characteristics ($\bar{x}$ =4.10), skills ($\bar{x}$ =4.08), ethics ($\bar{x}$ =4.08), knowledge ($\bar{x}$ =4.05) and identity of Phayao University graduates (aesthetics). Personality and Wellness ($\bar{x}$ =4.00) respectively

Therefore, the Faculty of Agriculture and Natural Resources, as a graduate producer, should pay attention to the 4 desirable graduate characteristics and the identity of Phayao University graduates. Therefore, the Faculty of Agriculture and Natural Resources should take steps to develop students in various fields in order to stimulate students' personal development and awareness in developing knowledge, skills, competencies and desirable attributes. Various processes that systematically affect the desirable characteristics of graduates of the Faculty of Agriculture and Natural Resources according to the needs of graduate users and the Thai Qualification Framework for Higher Education: TQF: HED

Keywords Expectations of graduate users, graduate users

บทนำ

ในปีการศึกษา 2565 คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติได้ปรับปรุงหลักสูตรทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโททุกหลักสูตร เพื่อให้สามารถตอบสนองตรงต่อความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตให้ได้มาตรฐานคุณภาพตาม มคอ. มีผลการเรียนรู้ตรงตามที่ สกอ. กำหนดและมหาวิทยาลัยกำหนด และสอดคล้องกับปณิธานและวิสัยทัศน์ของคณะที่ต้องการพัฒนาวิชาการที่มุ่งเน้นการปฏิบัติได้จริง ด้วยการนำองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับเกษตรศาสตร์ สัตวศาสตร์ การประมง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการอาหาร ความปลอดภัยทางอาหาร มาบูรณาการเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชากรและเพื่อช่วยพัฒนาเศรษฐกิจในเขตภาคเหนือ และสอดคล้องกับปณิธานของมหาวิทยาลัยพะเยา คือ ปัญญาเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน (Wisdom for Community Empowerment) ทำการเปิดหลักสูตรใหม่ระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้น 1 หลักสูตร คือ หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาความเทคโนโลยีการเกษตร ปริญญาโท 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการประมง หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและการจัดการความปลอดภัยทางอาหาร และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการผลิตภาพทางทรัพยากรธรรมชาติและการจัดการ (หลักสูตรสหวิทยาการ)

ดังนั้น คุณภาพของบัณฑิตคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ นอกจากจะต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่มหาวิทยาลัยพะเยาได้กำหนดไว้แล้วคือ 1. สุนทรียภาพ 2. บุคลิกภาพ 3. สุขภาพ และยังต้องสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ ประเทศชาติ และบริบทโลก ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ความรู้ (Knowledge)
- 1.2 ทักษะ (Skill)
- 1.3 จริยธรรม (Ethics)
- 1.4 ลักษณะบุคคล (Character)

กองแผนงาน. (2558). ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบัน ถือเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพบัณฑิตที่ถูกกำหนดให้ต้องมีการประเมินจากระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ประกอบด้วยเกณฑ์และแนวคิดให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สู่ความเป็นเลิศและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากลทั้งในระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับมหาวิทยาลัย.

ระดับหลักสูตรประกอบด้วย เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของ สกอ. (สกอ.1.1) รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 และเกณฑ์ ASEAN University Network-Quality Assurance (AUN QA)

ระดับคณะและระดับมหาวิทยาลัย ดำเนินการตามเกณฑ์และแนวทางของ Education Criteria for Performance Excellence (EdPEX)

สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา (2556) ความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชา บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2555 ผลการประเมินบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา อัตลักษณ์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และทักษะความเป็นพลเมืองโลก หากพิจารณาตาม ประเด็นคุณลักษณะบัณฑิตรายด้าน พบว่า คุณลักษณะที่มีผลการประเมินสูงสุด 5 อันดับ คือ อันดับ 1 มีจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน ทั้งจรรยาบรรณ ทางวิชาการและวิชาชีพ อันดับ 2 มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ตรงต่อเวลา และประพฤติปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของส่วนรวม อันดับ 3 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานได้ดี อันดับ 4 มีจิตอาสา มีน้ำใจ เสียสละ คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม อันดับ 5 มีความรับผิดชอบในงาน/ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น/ยอมรับความแตกต่างของ วัฒนธรรมในที่ทำงาน ฉวีวรรณ แต่งกายและคณะ (2554) คุณลักษณะของบัณฑิตต้องมีความประพฤติดีและมีความ รับผิดชอบมีความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความตรงต่อเวลาด้านความรู้ มีทักษะด้านปฏิบัติการ สามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีความรอบรู้ในสาขาวิชาชีพด้านชีววิทยา สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ และประยุกต์ความรู้แนวคิด หลักการทฤษฎีเพื่อใช้คิดเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์และตัดสินใจได้ถูกต้อง รวดเร็วแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้มีความรู้รอบตัวที่จำเป็นในวิชาชีพด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบต้องมีมนุษยสัมพันธ์ดี สุภาพร ชื่นชูจิตร (2559) โดยคุณลักษณะของบัณฑิต ที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความ คาดหวังสูงสุด ในระดับมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ด้านจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ด้านการจัดการสุขภาพในชุมชน และด้านสุขศึกษาและการส่งเสริมสุขภาพ วันเพ็ญ แสงสงวน (2558) ความพึงพอใจโดยรวมของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อ บัณฑิตพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2558 ตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ อยู่ใน ระดับมาก

ดังนั้น การวิจัยสถาบันเพื่อสำรวจความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ใช้ บัณฑิต ตามมุมมองของนายจ้างผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชาบัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ จึงถือเป็นความสำคัญเพื่อการได้รับข้อมูลป้อนกลับที่มีคุณค่าจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและตลาด ส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพนิสิตเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะตามที่พึงประสงค์ของ มหาวิทยาลัยพะเยา และเป็นคุณลักษณะที่สนองต่อความต้องการของสังคมอย่างต่อเนื่อง และส่งผลต่อชื่อเสียง เกียรติคุณของคณะ และมหาวิทยาลัยพะเยาสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

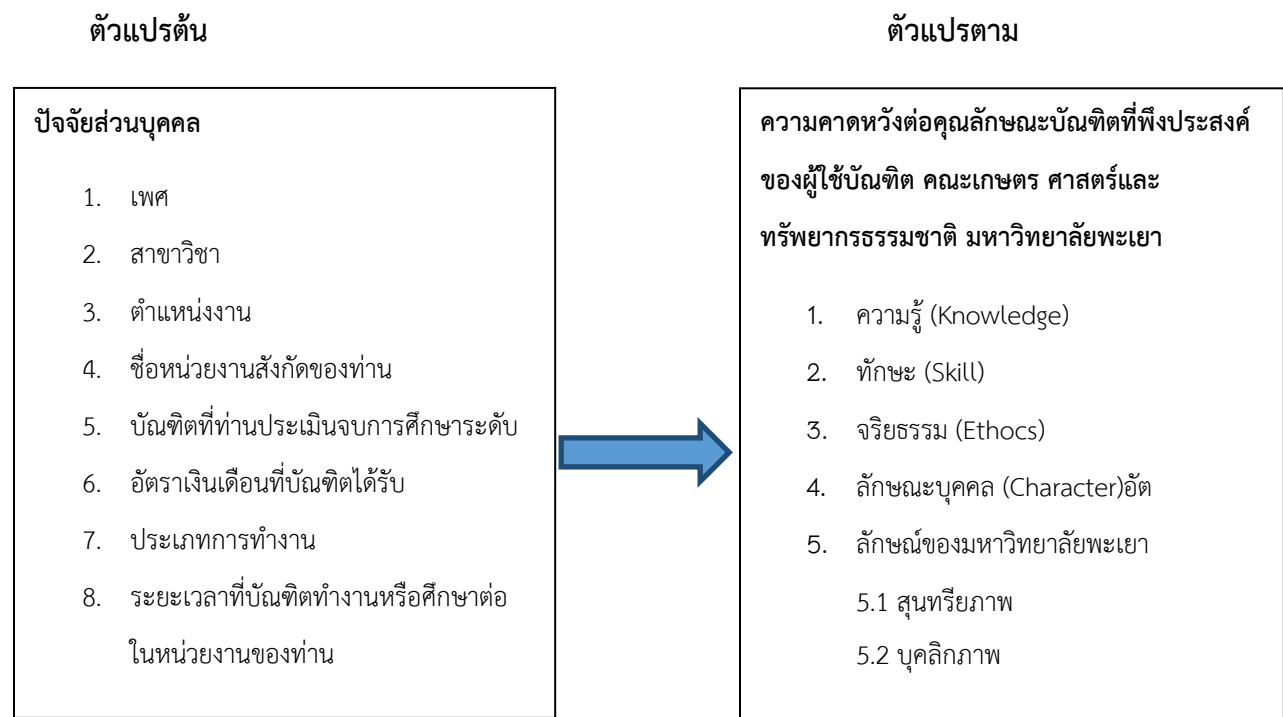
1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ

มหาวิทยาลัยพะเยา

2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และเป็นมาตรฐานของบัณฑิตคณะ
เกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยนี้ ได้แก่ นายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก คณะ
เกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 101 คน (ที่อยู่นายจ้างฯ
ของบัณฑิตนำมาจากฐานข้อมูลในระบบภาวะการณ์มีงานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา) ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษา

เฉพาะ นายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่มีที่อยู่สมบูรณ์ และบัณฑิตที่ไม่ได้ดำเนินธุรกิจอิสระหรือเจ้าของกิจการ)

ขอบเขตเนื้อหา

1. พิจารณาจากผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ ประเทศชาติ และบริบทโลก ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ความรู้ (Knowledge)
- 1.2 ทักษะ (Skill)
- 1.3 จริยธรรม (Ethics)
- 1.4 ลักษณะบุคคล (Character)

2. พิจารณาจากอัตลักษณ์บัณฑิตของมหาวิทยาลัยพะเยา

- 2.1 สุนทรียภาพ
- 2.2 บุคลิกภาพ
- 2.3 สุขภาวะ

ลักษณะตัวอย่างหรือประชากรที่ทำการศึกษา

ประชากรเป้าหมาย

ประชากรในการวิจัยนี้ ได้แก่ นายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีการศึกษา 2564 จำนวน 101 คน (ที่อยู่ นายจ้างฯ ของบัณฑิตนำมาจากฐานข้อมูลในระบบภาวะการดำเนินงานทำของบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา) ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะ นายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่มีที่อยู่สมบูรณ์ และบัณฑิตที่ไม่ได้ดำเนินธุรกิจอิสระหรือเจ้าของกิจการ

ขนาดตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับงานวิจัย โดยการใช้สูตรทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสมการ

$$n = N / (1 + Ne^2)$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N= จำนวนประชากรทั้งหมด (101 คน)

$e = \text{ค่าความคลาดเคลื่อน (0.05)}$

$n = 101 \div (1 + 135 \times 0.05 \times 2)$

$n = 76 \text{ คน}$

การแบ่งกลุ่มเพื่อทำการศึกษา

ประชากรในการวิจัยนี้ได้แก่ นายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีการศึกษา 2564

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยใช้สูตรทาร์ ยามาเน่ (Taro Yamane) ในการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง และได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 76 คน

กระบวนการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบ มีการทดสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญจากการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการวิจัย จำนวน 3 คน ได้แก่ รศ.ดร.ฉัตรมงคล สุวรรณภูมิ, ผศ.ดร.กัญญาณัฐ สุนทรประสิทธิ์ และดร.บุญร่วม คิดคำ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

การเก็บตัวอย่างทางชีวภาพ

1. เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งไปยัง นายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีการศึกษา 2564
2. เก็บข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยส่งมายัง E-mail: kornwikar.do@up.ac.th และทาง google from

เครื่องมือที่ใช้วัด

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมเพื่อการวิจัยเชิงพรรณนา ในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ที่มีคำถามชนิดปลายปิดโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต ได้แก่ ชื่อ-สกุลบัณฑิตหลักสูตรสาขาวิชา ตำแหน่งงาน ชื่อหน่วยงานสังกัดของท่าน บัณฑิตที่ท่านประเมินจบการศึกษาระดับ ประเภทหน่วยงาน

ของท่าน ความเกี่ยวข้องกับบัณฑิตในสายบังคับบัญชา ระยะเวลาที่ได้ร่วมงานกับบัณฑิต มีลักษณะเป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก
คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ เหตุผลสำคัญที่ท่านรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะ
เกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา เข้าทำงานในองค์กรของท่าน และท่านคิดว่าคณะ
เกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ควรมีการเพิ่ม หรือเน้นการฝึกทักษะด้านใดบ้าง
เพื่อตอบสนองต่อความต้องการขององค์กรหรือผู้ใช้บัณฑิตมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 3 เป็นการวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตจำแนกตามร่างประกาศกระทรวงฯ ตาม
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาที่คาดหวังให้บัณฑิตพึงมีใน 4 ด้านคือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้าน
จริยธรรม ด้านลักษณะบุคคล และพิจารณาจาก อัตลักษณ์บัณฑิตของมหาวิทยาลัยพะเยา สุนทรียภาพ บุคลิก
ภาพ สุขภาพ มีจำนวนทั้งหมด 31 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์ระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต
(Likert) ได้ดังนี้

ระดับ (ความคิดเห็น)	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
ควรปรับปรุง	2
ต้องปรับปรุง	1

วิธีการแปลผลแบบสอบถามส่วนนี้ได้ใช้ค่าเฉลี่ย (X) ตามเกณฑ์คะแนนดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{5} = 0.8$$

นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลผลโดยใช้เกณฑ์ระดับค่าคะแนน
เฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 99) ดังนี้

4.50 – 5.00	มากที่สุด
3.50 – 4.49	มาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	ควรปรับปรุง

1.00 – 1.49

ต้องปรับปรุง

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอื่นๆ ที่ผู้ใช้บัณฑิต ประสงค์จะให้ข้อมูลป้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ให้แก่ผู้ใช้บัณฑิตของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ปีการศึกษา 2564 จำนวน 76 คน พร้อมแนบซองเปล่าซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งถึงผู้ทำการวิจัยและติดแสตมป์ และ/หรือ ส่งแบบสอบถามทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้โปรแกรม Google Forms

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์และข้อมูลทั้งหมด ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อจัดหมวดหมู่และให้ทราบลักษณะพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏรายละเอียด ตามตาราง 1

**ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม บัณฑิตที่ท่านประเมิน
จบการศึกษาระดับ ประเภทส่วนงาน ระยะเวลาที่ได้ร่วมงานกับบัณฑิต**

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. บัณฑิตที่ท่านประเมินจบการศึกษาระดับ		
1.1 ปริญญาตรี	55	88.70
1.2 ปริญญาโท	7	11.30
1.3 ปริญญาเอก	0	0
รวม	62	100.00
2. ประเภทส่วนงาน		

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2.1 ส่วนงานราชการ	10	16.10
2.2 รัฐวิสาหกิจ	7	11.30
2.3 ภาคเอกชน	32	51.60
2.4 สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรอิสระ	13	21.00
2.5 อื่นๆ		
รวม	62	100.00
3. ระยะเวลาที่ได้ร่วมงานกับบัณฑิต		
3.1 น้อยกว่า 3 เดือน	14	22.60
3.2 ระยะเวลา 3 - 6 เดือน	30	48.40
3.3 ระยะเวลา 6 เดือน - 1 ปี	15	24.00
3.4 ระยะเวลา 1 ปีขึ้นไป	3	5.00
รวม	62	100.00

จากตาราง 1 พบว่าข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังนี้

ระดับการศึกษาของบัณฑิตที่ประเมิน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นบัณฑิตระดับปริญญาตรี จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 88.70 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 ตามลำดับ

ประเภทส่วนงาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นภาคเอกชน จำนวน 32 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 51.60 รองลงมาคือส่วนงานราชการ จำนวน 10 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.10 สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรอิสระ จำนวน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.00 และรัฐวิสาหกิจ จำนวน 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.30 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ร่วมงานกับนิสิต พบว่าส่วนใหญ่ อยู่ในระยะเวลา 3-6 เดือน จำนวน 30 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 48.40 รองลงมาคือ ระยะเวลา 6 เดือน - 1 ปี จำนวน 15 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 24.00 น้อยกว่า 3 เดือนจำนวน 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.60 และ ระยะเวลา 1 ปีขึ้นไป จำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ

ผลการวิเคราะห์ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก
คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ ปรากฏรายละเอียดตามตาราง 2

**ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของ ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก
คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ**

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เหตุผลสำคัญที่ท่านรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา จากคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากร ธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา เข้าทำงานในองค์กรของท่าน		
1.1 ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย	3	4.80
1.2 ผลการศึกษา (เกรดเฉลี่ย) เป็นที่พึงพอใจ	12	19.20
1.3 บุคลิกภาพดี	2	3.00
1.4 มีลักษณะความเป็นผู้นำ	2	3.00
1.5 ความรู้ความสามารถตรงตามความต้องการ	43	70.00
1.6 มีสัมมาคารวะ/รู้จักกาลเทศะ	0	0.00
รวม	62	100.00
2. คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ควรมีการเพิ่ม หรือเน้นการฝึก ทักษะด้านใดบ้าง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ ขององค์กรหรือผู้ใช้บัณฑิต		
2.1 ทักษะภาษาต่างประเทศ		
2.1.1 ภาษาอังกฤษ	45	73.00
2.1.2 ภาษาจีน	17	27.00
2.1.3 ภาษาญี่ปุ่น	0	0.00
2.1.4 ภาษาเกาหลี	0	0.00
2.1.5 ภาษาอื่น ๆ	0	0.00
รวม	62	100.00
	3	5.00
2.2 ความรู้ ความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชา	15	24.00
2.3 ทักษะคอมพิวเตอร์	7	12.00
2.4 ทักษะการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหา	5	8.00
2.5 ความมีมนุษยสัมพันธ์	2	3.00
2.6 ทักษะการบริหาร	5	8.00
2.7 บุคลิกภาพ ภาวะผู้นำ	25	40.00
2.8 ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า	0	0.00
2.9 อื่น ๆ		

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	62	100

จากตาราง 2 พบว่าความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก คณะเกษตรศาสตร์ และทรัพยากรธรรมชาติ ปรากฏดังนี้

เหตุผลสำคัญที่ท่านรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากร ธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา เข้าทำงานในองค์กรของท่าน ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีเหตุผลที่สำคัญคือ ความรู้ ความสามารถตรงตามความต้องการ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 70.00 ผลการศึกษา (เกรดเฉลี่ย) เป็นที่พึงพอใจ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 บุคลิกภาพ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 มีลักษณะความเป็นผู้นำ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 และมีสัมมาคารวะ/รู้จักกาลเทศะ จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ตามลำดับ

ทักษะทางด้านภาษา ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญคือทักษะภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 73.00 ภาษาจีน จำนวน 17.00 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 ภาษาญี่ปุ่น จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ภาษาเกาหลี จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 และภาษาอื่น ๆ จำนวน 0 คน คิดเป็นร้อยละ 0.00 ตามลำดับ

เหตุผลสำคัญที่ผู้สอบถามรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากร ธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา เข้าทำงานในองค์กรคือ ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ทักษะคอมพิวเตอร์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 24.00 ทักษะการวิเคราะห์ปัญหาและการแก้ปัญหา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ความมีมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 บุคลิกภาพ ภาวะผู้นำ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.00 ความรู้ ความเชี่ยวชาญตามสาขาวิชา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 และทักษะการบริหาร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 4 ด้าน และอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะบัณฑิต ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 4 ด้าน และอัตลักษณ์ของบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา จำแนกตามด้านต่างๆ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
--------	-----------	------	----------

1. ด้านความรู้ (Knowledge)	4.05	0.93	มาก
2. ด้านทักษะ (Skills)	4.08	0.66	มาก
3. ด้านจริยธรรม (Ethics)	4.08	0.66	มาก
4. ด้านลักษณะบุคคล (Character)	4.10	0.73	มาก
5. ด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา (สุนทรียภาพ บุคลิกภาพ สุขภาวะ)	4.00	0.78	มาก
เฉลี่ยรวม	4.06	0.75	มาก

จากตารางที่ 3 ความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 4 ด้าน และอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา จำแนกตามด้านต่างๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากทุกด้าน คือ ด้านลักษณะบุคคล ($\bar{x} = 4.10$) ด้านด้านทักษะ ($\bar{x} = 4.08$) ด้านจริยธรรม ($\bar{x} = 4.08$) ด้านความรู้ ($\bar{x} = 4.05$) และด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา (สุนทรียภาพ บุคลิกภาพ สุขภาวะ) ($\bar{x} = 4.00$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย ความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีการศึกษา 2564 ดังนี้

ความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีการศึกษา 2564 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดยด้านลักษณะบุคคลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาเป็น ด้านด้านทักษะ ด้านจริยธรรม ด้านความรู้ และด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา (สุนทรียภาพ บุคลิกภาพ สุขภาวะ) ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานประกอบการหรือหน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการเป็นผู้มีความรับผิดชอบงาน รับผิดชอบผลงาน รับผิดชอบต่อสังคม หรือการกระทำต่าง ๆ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้ร่วมงานและการทำงานเป็นทีม มีทักษะในการนำเสนองาน กล้าแสดงออก เชื้อมั่นในตนเอง เป็นผู้มีความเท่าเทียมในสังคม ยอมรับความแตกต่างในสังคม มีบุคลิกภาพที่ดี มีเสน่ห์ เป็นมิตร และน่าเชื่อถือ มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผกามาศ ชูสิทธิ์.(2556). ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาครูศาสตร์อุตสาหกรรมที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในระดับอาชีวศึกษาตามความคิดเห็นของสถานศึกษา พบว่าด้านการสอนด้านบุคลิกลักษณะ ด้านคุณธรรม และความประพฤติอยู่ในระดับสูงและรองลงมาคือ ด้านวิชาการ อยู่ระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ฉวีวรรณ แจ่มกิจ และคณะ.(2554). คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึง

ประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสาขาอุตสาหกรรมบริการอาหาร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. จากการศึกษาพบว่าคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีต่อความพึงพอใจในการจัดการศึกษาใน หลักสูตร (พ.ศ.2550) ของสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหารคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับมาก สามารถแบ่งออกดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะของบัณฑิตต้องมีความประพฤติดีและมีความรับผิดชอบมีความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความตรงต่อเวลาด้านความรู้ มีทักษะด้านปฏิบัติการ สามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นได้มีความรอบรู้ในสาขาวิชาชีพด้านเซิร์ฟเวีย สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และประยุกต์ความรู้แนวคิด หลักการทฤษฎีเพื่อใช้คิดเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และตัดสินใจได้ถูกต้องรวดเร็วแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้มีความรู้รอบตัวที่จำเป็นในวิชาชีพด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบต้องมีมนุษยสัมพันธ์ดี ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักวางแผนและรับผิดชอบการเรียนรู้ เชื่อมมั่นตัวเองและกล้าแสดงความคิดเห็นด้านวิเคราะห์และสื่อสาร สามารถประยุกต์ใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และสถิติในการศึกษาปัญหาและนำเสนอรายงาน สามารถใช้เทคโนโลยีและมีทักษะในการเขียนได้อย่างถูกต้องด้านทักษะพิสัย สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องโดยอิสระ สามารถปฏิบัติงานตามแบบที่กำหนดได้และสามารถประยุกต์ การปฏิบัติงานเพื่อการแก้ปัญหาในสภาพจริง

ข้อเสนอแนะ

การวิจัย “ความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิต คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีการศึกษา 2564” จากผลการวิจัยพบว่าสถานประกอบการให้ความสำคัญในด้านลักษณะบุคคล รองลงมาเป็น ด้านด้านทักษะ ด้านจริยธรรม ด้านความรู้ และด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยพะเยา (สุนทรียภาพ บุคลิกภาพ สุขภาวะ) เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม สถานศึกษาควรมีกิจกรรมและเสริมทักษะด้านการเรียนการสอน ดังนี้

1. คณะฯ ควรมีการจัดกิจกรรมหรือการสอนที่เป็นการส่งเสริมในด้านลักษณะบุคคลที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิตแก่นิสิตเพื่อให้บัณฑิตเป็นคนที่มีความรับผิดชอบงาน รับผิดชอบผลงาน รับผิดชอบต่อสังคม หรือการกระทำต่างๆ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้ร่วมงานและการทำงานเป็นทีม มีทักษะในการนำเสนองาน กล้าแสดงออก เชื่อมมั่นในตนเอง เป็นผู้มีความเท่าเทียมในสังคม ยอมรับความแตกต่างในสังคม มีบุคลิกภาพที่ดี มีเสน่ห์ เป็นมิตร และน่าเชื่อถือ มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามได้

2. คณะฯ ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านทักษะความรู้ความสามารถด้านปัญญา การคิดวิเคราะห์ การสื่อสารการใช้เทคโนโลยีให้แก่นิสิตที่กำลังศึกษาเพื่อเป็นความรู้และทักษะในการทำงานในสถานประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. คณะฯ ควรมีการจัดกิจกรรมหรือแทรกในการเรียนการสอนที่เป็นการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมนิสิตเพื่อให้บัณฑิตมีคุณธรรมจริยธรรม ในการประกอบอาชีพในวิชาชีพนั้นๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความสัมพันธ์ของคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยมีผู้ประเมินคือ อาจารย์ ผู้ใช้บัณฑิต และบัณฑิตของคณะประเมินตนเอง

บรรณานุกรม

- กองแผนงาน (2558) .รายงานการสำรวจความพึงพอใจนายจ้าง ผู้ประกอบการผู้ใช้บัณฑิต ที่มีต่อบัณฑิต/มหาวิทยาลัยพะเยา ที่สำเร็จการศึกษา รุ่นปีการศึกษา 2556. รายงานผลการวิจัยสถาบันและสารสนเทศ : มหาวิทยาลัยพะเยา
- ฉวีวรรณ แจ่มกิจ วรรณภา หวังนิพนานโต, จอมขวัญ สุวรรณรักษ์, ณพนธ์ แดงสังวาลย์, พิพัฒน์กมล ชนะสิทธิ์.(2554). คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติของสาขาอุตสาหกรรมบริการอาหาร:กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. ผกามาศ ชูสิทธิ์) .2556 .(ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาครุศาสตร์อุตสาหกรรมที่ฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู ในระดับอาชีวศึกษาตามความคิดเห็นของสถานศึกษา .มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- วันเพ็ญ แสงสงวน. (2558). ความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ปีการศึกษา 2558. วารสารพยาบาลทหารบก. 213-221
- สำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา. (2556). ความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการ ผู้บังคับบัญชามหาวิทยาลัยพะเยา. ประจําปีการศึกษา 2555. รายงานผลการวิจัย : มหาวิทยาลัยพะเยา

สุภาพร ชื่นชูจิตร์. (2559). คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต ต่อบัณฑิต
หลักสูตรสาธารณสุขชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. วารสารการพยาบาล การสาธารณสุขและ
การศึกษา. 880-94